

RIKSADVOKATEN

Justis- og beredskapsdepartementet, Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

REF.:

VÅR REF.:
2012/00107-221 HST/EFU
811.6

DATO:
28.02.2013

ÅRSRAPPORT FOR 2012 – KAPITTEL 445 DEN HØYERE PÅTALEMYNDIGHET

Det vises til tildelingsbrevet for 2012.

1. INNLEDNING

1.1 Generelt om året, hovedutfordringer

Hovedutfordringen for Den høyere påtalemyndighet har også i 2012 vært best mulig å bidra til å sikre en målrettet og effektiv straffesaksbehandling av høy kvalitet, og hvor rettssikkerhet og de grunnleggende menneskerettigheter ivaretas best mulig og søkes ytterligere utviklet.

2. PERSONELL

2.1 Årsverk

En oversikt over personalet (stillingshjempler) i Den høyere påtalemyndighet (fordelt per embete og stillingskategori) pr 31.12.2012 vises i tabellen nedenfor:

Embete	Faste statsadvokater	Konstitusjoner, hospitanter, engasjementer	Kontortilsatte
Oslo	31		21,0
Hedmark og Oppland	3	1	2,5
Vestfold og Telemark	5		3,0
Agder	5		3,3
Rogaland	7		4,0
Hordaland	7		4,5
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	4		2,8
Trøndelag	5		3,0
Nordland	4		2,5
Troms og Finnmark	4		2,5
Det nasjonale embetet	6		2,0
Riksadvokatembetet	11		7,0
Sum	92	1	58,1

Oslo statsadvokatembeter har også i 2012 hatt høy turnover. To av statsadvokatene sluttet i løpet av året etter å ha vært ute i permisjon. I tillegg har fem statsadvokater vært innvilget permisjon i forbindelse med stillinger innenfor justissektoren, én som ass. sysselmann på Svalbard, to ved Det nasjonale statsadvokatembetet, én ved "Styrkebrønn" i Moldova og én i det såkalte Merverdiprogrammet. Én statsadvokat har permisjon som advokat i privat sektor, én av statsadvokatene er i forelderpermisjon og ytterligere to statsadvokater er gjeninntrådt i sine stillinger i løpet av året etter endt permisjon. I løpet av året har det som følge av dette vært foretatt en lang rekke konstitusjoner og fem nye statsadvokater er utnevnt ved embetet. I forbindelse med aktoringen av den såkalte "22.juli-saken" ble embetet styrket med to ekstra konstitusjoner og to medarbeidere på kontorsiden. Det har også vært utskiftinger på kontorsiden i løpet av året.

Hedmark og Oppland statsadvokatembeter sliter fortsatt med for lav bemanning i forhold til saksmengden, og i 2012 hadde de en konstitusjon i tillegg til de fast ansatte i 9 ½ måned for bidrag til nedbygging av restanser. Én av statsadvokatene sluttet i begynnelsen av året og ny fast statsadvokat ble utnevnt 27. januar.

Én av statsadvokatene ved **Vestfold og Telemark statsadvokatembeter** kom tilbake etter endt permisjon 1. august. Embetet hadde en konstituert statsadvokat i permisjonsperioden. Embetet har også store deler av året hatt en vikar for en av de kontoransatte som var ute i forelderpermisjon.

Førstestatsadvokaten ved **Agder statsadvokatembeter** gikk ut i ett års ulønnet permisjon fra 16. august, og en av statsadvokatene ved embetet ble konstituert som førstestatsadvokat/embetsleder i hans fravær. Som følge av dette har embetet også hatt en konstituert statsadvokat i perioden. Én av statsadvokatene ble innvilget avskjed på slutten av året, og prosess for utnevning av en erstatning for henne ble igangsatt i 2012.

En av statsadvokatene ved **Rogaland statsadvokatembeter ble innvilget** avskjed fra sitt embete i løpet av året etter endt permisjon for å jobbe som lektor ved Universitetet i Stavanger. Det har vært konstitusjon i stillingen under hennes permisjon. I november ble det utnevnt ny statsadvokat i det ledige embetet. Det ble også utnevnt en ny statsadvokat i mars i et embete som ble ledig på slutten av 2011. Blant kontorpersonalet har det vært høy turnover og noe vakanse.

Ved **Hordaland statsadvokatembeter** er to av statsadvokatene gått ut i permisjoner av ett års varighet. Den ene for å tiltre stilling i privat sektor, den andre av omsorgsårsaker. I tillegg har en av statsadvokatene i løpet av året hatt permisjon i tre måneder for å ferdigstille sin doktoravhandling. Det er foretatt konstitusjoner i permisjonsperiodene. Den ene av statsadvokatene som nå er gått ut i 100 % permisjon fra 1. november 2012, hadde 30 % permisjon fra sin stilling fra 1. januar til 31. oktober. Det har ikke vært vakanser eller turnover på kontorsiden i 2012.

Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter. En av statsadvokatene kom tilbake etter endt permisjon for å delta i styrkebrønnprosjektet i Moldova. Han hadde en del opparbeidet ferie som måtte tas ut og gikk deretter ut i en kortere omsorgspermisjon. Det ble foretatt en konstitusjon som kompensasjon for hans fravær. På kontorsiden har det vært engasjert en vikar pga sykefravær.

Ved **Trøndelag statsadvokatembeter** ble en av statsadvokatene innvilget avskjed for å tiltre en dommerstilling på slutten av året. Han hadde da hatt permisjon i ca ett år for å vikariere i et annet dommerembete. Det har vært konstitusjoner i hele perioden og prosess for å tilsette en ny statsadvokat ble igangsatt på slutten av 2012. Det har ikke vært vakanser eller turnover på kontorsiden i 2012.

Embetslederen ved **Nordland statsadvokatembeter** har vært delvis sykemeldt hele høsten og flere av statsadvokatene har bistått med å fungere som embetsleder i perioder. En av statsadvokatene ble innvilget avskjed og sluttet i midten av desember, mens en annen kom tilbake etter endt permisjon fra 1. august. En tredje statsadvokat hadde fravær på slutten av året for å ta ut forelderpermisjon. Det har vært konstitusjoner i permisjonsperiodene. Det ble igangsatt prosess for å tilsette ny fast statsadvokat høsten 2012. Tiltredelse vil først skje i mars 2013.

Ved **Troms og Finnmark statsadvokatembeter** sluttet en av statsadvokatene i juni for å tiltre som politimester. Det ble utnevnt en etterfølger i november og han tiltre stillingen i januar 2013. Fra 1. september var det konstitusjon i stillingen. Kontorsjefen ved embetet gikk av med AFP og hadde siste arbeidsdag 31. august. Ny kontorsjef tiltrådte 4. oktober.

Ved **Det nasjonale statsadvokatembetet** er fortsatt to av statsadvokatene i ulønnet permisjon, den ene som statssekretær og den andre som avdelingsdirektør ved PST. Det er konstituert to statsadvokater fra Oslo statsadvokatembeter i embetene. En av de konstituerte statsadvokatene var utlånt til Riksadvokatembetet i drøyt tom måneder våren 2012. På kontorsiden er det ingen endringer.

Ny assisterende riksadvokat tiltrådte 16. januar 2012. En av statsadvokatene sluttet i løpet av året for å tiltre som dommer ved Oslo tingrett, etter å ha vært i permisjon for å delta i "styrkebrønnen" i Georgia. Det ble utnevnt en etterfølger i mars. En av førstestatsadvokatene har i hele 2012 gjort tjeneste som sambandsstatsadvokat ved Eurojust i Haag, og en annen førstestatsadvokat ble utlånt til Oslo statsadvokatembeter for å fungere som avdelingsleder der første halvår. I disse periodene hadde **Riksadvokatembetet** konstitusjoner. Det har vært engasjert riksadvokatfullmektig (statsadvokat) deler av året.

På kontorsiden er det foretatt tilsetting i en ledig stilling etter at en av de ansatte gikk ut i AFP. En ansatt er i forelderpermisjon og en annen ansatt er innvilget permisjon for å tiltre annen stilling innenfor justissektoren. Det er satt inn vikarer i begge stillingene.

Vedlegg 1 viser utviklingen av personalressursen ved statsadvokatembetene fra 2005.

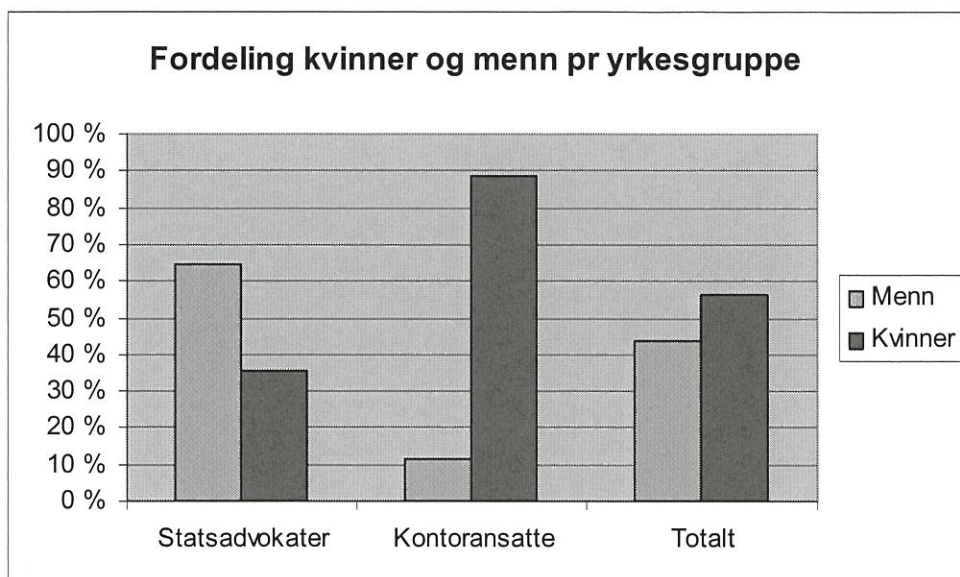
2.2 Likestilling

Flertallet av statsadvokatene er fortsatt menn, mens hovedtyngden av kontoransatte er kvinner. Det er et mål å utjevne forskjellen, og særlig er utviklingen i statsadvokatgruppen positiv. Blant de kontoransatte må det påregnes en overrepresentasjon av kvinnelige ansatte også i tiden fremover. Et lyspunkt er at vikar tilsatt for en av kontorsjefene er mann, en gruppe som for øvrig består av kvinner.

Riksadvokaten er fortsatt opptatt av å bedre rekrutteringen generelt til statsadvokatembetene, og spesielt når det gjelder kvinner. For å få til en ytterligere utvikling, anses det som særlig viktig å bedre statsadvokatenes rammebetingelser. Det har fra tid til annen vært reist spørsmål om kvinner i større grad enn menn, rent faktisk vegrer seg for det store arbeidspresset som statsadvokatene har, med et ikke ubetydelig reisefravær. Riksadvokaten er ikke kjent med undersøkelser eller andre empiriske opplysninger som kan underbygge en slik tese. Kvinneandelen blant juristene i politiet er over 50 prosent, og dette bør på sikt gi godt grunnlag for bedre rekruttering av kvinner til statsadvokatembeter. Det er bare Det nasjonale statsadvokatembetet som har kvinnelig embetsleder. Fem av statsadvokatembetene har i dag en god fordeling mellom kvinner og menn i statsadvokatstillinger og har minst 40 % av hvert kjønn. Totalt i Den høyere påtalemyndighet er

35,5 % av alle juristene kvinner. To av embetene har fortsatt ikke kvinner blant de faste statsadvokatene. Ved Riksadvokatembetet er 3 av førstestatsadvokatene kvinner. To har jevnlig fungert som riksadvokat ved riksadvokatens og assisterende riksadvokats fravær. Blant de kontoransatte er det tre menn av i alt 21 funksjonærer ved Oslo statsadvokatembeter, ved Rogaland statsadvokatembeter er det ansatt en mann i vikariat som kontorsjef og ved Riksadvokatembetet er tre av syv kontoransatte menn.

Nedenfor vises prosentmessig fordeling mellom kvinner og menn fordelt på yrkesgrupper og totalt.

2.3 Flerkulturelle

Til de ledige statsadvokatembetene har det i 2012 ikke vært søkere med innvandrerbakgrunn. Til ledige stillinger på kontorsiden har det vært flere søkere med slik bakgrunn. Disse har vært innkalt til intervju når de er kvalifiserte. Flere av embetene har aldri hatt søkere med innvandrerbakgrunn. Ved Riksadvokatembetet er det for tiden en fast ansatt med fremmedkulturell bakgrunn. To av de fast ansatte ved Oslo statsadvokatembeter har fremmedkulturell bakgrunn.

2.4 Sykefravær

Oversikten i vedlegg 2 over sykefraværet i Den høyere påtalemyndighet viser variasjoner mellom embetene og mellom arbeidstakergruppene. Totalt hadde Den høyere påtalemyndighet et sykefravær på 5,2 % i 2012 hvilket er likt med 2011 og ligger under måltallene fra NAV. Ser en på arbeidstakergruppene vises at statsadvokatene har et samlet fravær på 3,3 % i 2012, mens kontorpersonalet har et samlet fravær på 8,2 %. Sykefraværet har vært fulgt tett opp gjennom året. Oslo statsadvokatembeter hadde fra 2010 til 2011 redusert fravær blant kontoransatte fra 19,1 % til 11,4 %. I 2012 steg det noe til 13,1 %, men embetet har god oppfølging av de sykemeldte og høy fokus på å redusere fraværet ytterligere. Ved Agder statsadvokatembeter er sykefraværet redusert fra 14,1 % i 2011 til 3 % blant de kontoransatte i 2012, hvilket er gledelig.

I 2012 har sykefraværet blant statsadvokatene vært på 3,3 % på årsbasis, hvilket er en mindre økning fra 2011 da det var 3 %. Fraværet var i 2010 på 2,4 % og i 2009 på 2,1 %. Økningen i sykefravær blant statsadvokatene har flere årsaker, men økt antall seniormedarbeidere og det betydelige arbeidspress som foreligger, kan være en forklaring. Vi ser også at arbeidsoppgavene kan være vanskelig å tilpasse gravide medarbeidere i den siste delen av svangerskapet.

Totalt utgjør langtidsfraværet 63,8 %. For gruppene vises det at drøyt 64 % av statsadvokatenes fravær er langtidsfravær, mens langtidsfravær for kontoransatte utgjør litt mer enn 63 % av det samlede fravær for gruppen. Langtidsfraværene har i stor grad relatert seg til alvorlige diagnoser og har vært tett fulgt opp i henhold til retningslinjene. Korttidsfraværet samlet gjennom året har vært på 1,9 %.

Den høyere påtalemyndighet inngikk i 2011 en ny samlet avtale om Inkluderende arbeidsliv. Det ble som følge av denne avtaleinngåelsen laget en mål- og aktivitetsplan for IA-arbeidet. Målet er å redusere sykefraværet samlet for etaten til 5 %. Resultatet for 2012 harmonerer godt med dette målet.

Utviklingen i fraværet følges nøye også av Hovedarbeidsmiljøutvalget. Det vises til årsrapport fra Hovedarbeidsmiljøutvalget som vil bli ettersendt som vedlegg 4. Den skal behandles i HAMU-møte 13. mars i år.

3. TILDELING/REGNSKAP FOR 2012

3.1 Disponible midler

Den høyere påtalemyndighet hadde i 2012 til disposisjon 151,5 mill kr eksklusive refusjoner. 142,356 mill kr ble bevilget ved årets begynnelse i statsbudsjettet, hvorav 5,42 mill kr var bevilget til arbeidet med "22.juli-saken". 2,057 mill kr ble overført som mindreforbruk fra 2011. Ved revidert nasjonalbudsjett ble Den høyere påtalemyndighet gitt en tilleggsbevilgning på 4 mill kr, og 3,077 mill kr ble tildelt som kompensasjon for lønnsoppgjørene. Mindreforbruket i 2012 ble på 1,5 mill kr. Av de bevilgede midler til "22-juli-saken" ble ca 3 mill kr benyttet til aktiviteter knyttet til saken, mens 2,4 mill kr ble benyttet til ordinær drift. Med andre ord var det nødvendig å bruke ca 147 millioner for å opprettholde normal drift i 2012.

3.2 Regnskapets hovedtall

Samlet regnskapsført forbruk utgjør etter de tall som foreligger fra statsregnskapet, kr 153 743 135,40 hvilket tilsvarer 99,3 % av disponibelt beløp.

Vedlagte oversikt viser hvordan forbruket har vært ved de enkelte embeter (vedlegg 3).

3.3 Regnskapets underposter

Utgiftsposter som utgjør betydelige beløp og som er særlig vanskelige å budsjettere, er overtid i forbindelse med særlig krevende aktorater eller ved nødvendig aktorbytte, og reiseutgifter i forbindelse med rettsoppmøter. Reiseutgifter utgjør for etaten samlet 4,4 mill kr eller ca 3,25 % av regnskapsførte utgifter, mens overtidsgiftene er på 4,2 mill kr og utgjør ca 2,7 % av utgiftene. Spesielt tre embeter, Troms og Finnmark, Nordland og Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter, har erfaringsmessig store reiseutgifter, for sistnevnte utgjør reiseutgiftene 8,2 % av regnskapsførte utbetalinger. Totalt utgjør personalutgiftene 76,4 % av regnskapsførte midler og utgifter til husleie og drift av lokalene 12,4 %.

3.4 Kommentarer til regnskapet

Regnskapsutskrift fra Agresso viser et lite avvik på forbruket sammenlignet med statsregnskapets tall. I Agresso er det regnskapsført et forbruk som er kr 123 540 høyere enn statsregnskapets tall. Avviket skyldes at enkelte fakturaer er regnskapsført og utbetalt i ulike regnskapsår.

Om de enkelte embeter:

Oslo statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring og har endt opp med et lite merforbruk på kr 105 254 hvilket utgjør 0,2 % av disponibelt beløp.

Hedmark og Oppland statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring og har endt opp med utgifter tilnærmet tildelte midler.

Vestfold og Telemark statsadvokatembeter fikk et lite mindreforbruk på kr 35 756.

Agder statsadvokatembeter har hatt et mindreforbruk på kr 58 965 som i hovedsak skyldes en kortere vakanse i en statsadvokatstilling.

Rogaland statsadvokatembeter har hatt et merforbruk i 2012 på kr 119 546 som skyldes høye overtidsutgifter knyttet til den såkalte "Acta-saken".

Hordaland statsadvokatembeter har et merforbruk på kr 38 648. Dette skyldes nødvendig innkjøp av ergonomisk kontorutstyr det ikke var budsjettet med.

Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring og har endt opp med et lite mindreforbruk på kr 15 059.

Trøndelag statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring i 2012 og endte med et forbruk tilnærmet budsjetterte midler.

Nordland statsadvokatembeter hadde et mindreforbruk på kr 273 154 i 2012. Årsaken er at det ikke har vært satt inn konstituert statsadvokat i hele perioden det har vært sykdoms- og permisjonsfravær.

Troms og Finnmark statsadvokatembeters regnskap viser et beskjedent merforbruk på kr 16 292.

Det nasjonale statsadvokatembetet har endt opp med et merforbruk på kr 25 389 hvilket utgjør 0,3 % av det disponible beløp.

Riksadvokatembetet endte opp med et mindreforbruk på kr 910 018 som i hovedsak skyldes at kompensasjon for lønnsoppgjørene i 2012 kom så vidt sent på året at differansen mellom beregnet behov og tildelte midler ble tillagt riksadvokatens budsjett i stedet for å deles ut. Noe av mindreforbruket skyldes at enkelte innkjøp som var planlagt i 2012 ble utsatt til 2013.

Sentrale avsetninger i 2012:

- IKT-utgifter til PDMT for drift og linjeleie betales av sentral avsetning for hele Den høyere påtalemyndighet. Utgiftene ble i 2012 snaut 0,3 mill kr høyere enn budsjettert delvis som følge av at embetet nå også betaler for drift av elektronisk journalførings- og arkiveringssystem og delvis som følge av at posten har vært gjenstand for en mer "brutal" saldering enn ønskelig.
- Etterutdanningsrådet har hatt mindreforbruk i 2012. Rådet ble i begynnelsen av året kun tildelt en bevilgning på kr 100 000. Ved Revidert nasjonalbudsjett fikk etaten en tilleggsbevilgning og rådet fikk en tilleggsbevilgning på kr 100 000. Det var vanskelig å planlegge driften med så usikre rammevilkår, og midlene ble derfor ikke disponert i sin helhet. Delvis skyldes også mindreforbruket at fagdager for kontoransatte ble arrangert med lavere kostnader enn normalt.
- Kunngjøring av alle statsadvokatembeter betales av sentral avsetning. I 2012 var det satt av

kr 150 000 til dette formålet, mens det var nødvendig å bruke kr 108 700.

- Regningen for yrkesskadeforsikring betales også av sentral avsetning.
- Det er avsett en sentral pott til dekning av bl.a reiseutgifter for ansatte som deltar i sentralt nedsatte råd og utvalg. Det ble i 2012 brukt kr 11 153 av denne avsetningen.
- Den høyere påtalemyndighet anskaffet i 2011 et elektronisk arkiv og journalsystem for administrative saker. I 2012 ble antall lisenser utvidet slik at flere kunne ta i bruk saksbehandlermodulen i systemet. Det ble også brukt noe midler til utvikling og tilpasninger i tillegg til faste vedlikeholdsutgifter.
- Utgifter til Direktoratet for Økonomistyring ble betalt med kr 92 272.
- Det var avsatt en generell reserve, bl.a. knyttet til aktorater på kr 1 082 000. Hovedtyngden av denne summen ble gjennom året tildelt embeter etter søknad.

Samlet sett har Den høyere påtalemyndighet et mindreforbruk i 2012 på kr 1 541 946.

For ordens skyld understrekes i denne forbindelse følgende:

- Det ble overført et mindreforbruk fra 2011 på kr 2 057 000. Etaten fikk i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett en tilleggsbevilgning på 4 mill kr. Av beløpet bevilget til ”22.juli-saken” er ca 2,4 mill kr benyttet til ordinær drift. Etaten har i 2012 hatt en svært nøktern drift. Uten overføring av mindreforbruket fra 2011, ”22.juli-midler” og tilleggsbevilgningen ville etaten, til tross for vår meget strenge budsjettdisiplin, hatt et merforbruk på ca 3 mill kr.
- I alt mottok embetene syke- og fødselspengerefusjoner med kr 3 345 081. Stillinger har, til en viss grad, vært holdt vakante i perioder for å spare lønnsmidler og fordi tilsettingsprosesser tar tid.

Riksadvokatens kontrollvirksomhet overfor statsadvokatembetene

Riksadvokaten følger hver måned utgiftsutviklingen i forhold til budsjett. Embetene rapporterer hvert kvartal mer detaljert om den økonomiske situasjonen og angir prognoser for resten av året. Økonomistatus er også et tilbakevendende tema i embetsledermøter og møter med kontorsjefene flere ganger i året.

Overføring av innsparing

Riksadvokaten anmoder om at mindreforbruket i 2012 på kap. 445, blir overført til 2012, og viser til innsendt søknad av 28. januar d.å.

4. MÅLOPPNÅELSE

Grunnlaget for årsrapporten til departementet er i første rekke de regionale statsadvokatembetenes rapporteringer til riksadvokaten om straffesaksavviklingen, fagledelsen og den utadrettede virksomhet, samt sentrale statistikker i STRASAK.

I tildelingsbrevet for 2012, kapittel 5, bes det om at det ”i halvårs- og årsrapporten rapporteres på måloppnåelse i forhold til politi- og påtalemyndighetens målstruktur med hovedmål og delmål.” Slike mål er angitt i kapittel 5, og en tar derfor utgangspunkt i disse ved rapporteringen.

Den generelle vurdering av straffesaksbehandlingen i Den høyere påtalemyndighet i 2012 kan oppsummeres som følger:

For tredje år på rad er antall rettsdager utført av statsadvokatene det høyeste som er registrert. Antall aktorater har gått noe ned, hvilket innebærer at den enkelte sak (gjennomsnittlig) har tatt lenger tid å utføre i retten.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for straffesaksbehandlingen ved statsadvokatembetene er godt innenfor målet (30 dager). Måloppnåelsen for påtalesaker generelt er noe lavere enn målet om at 90 prosent av sakene skal være behandlet innen 30 dager (86,5 %), hvilket er på omtrent samme nivå som i 2011 (87,0 %). Det er en bedret måloppnåelse i saker der gjerningspersonen var under 18 år på handlingstidspunktet – 88,1 % i 2012 mot 86,8 i 2011. Måloppnåelsen i klagesaker gikk tilbake fra 87,1 % i 2011 til 80,8 % i 2012.

Antall avgjørelser (saksmengden) er redusert fra 65 375 i 2011 til 60 235 i 2012, dvs. en nedgang på 5 140 avgjørelser, eller 7,9 %. Selv om det er en viss restanseøkning fra 1.1.2011 til 1.1.2012 – i alt ca 1 000 saker – skyldes nedgangen i det alt vesentlige at politiet har oversendt færre saker til påtalemessig avgjørelse hos statsadvokatene.

Ved Riksadvokatembetet har det vært en svak nedgang i antall behandlede saker – ca 4 % – og en har full måloppnåelse. Om de nærmere enkeltheter viser vi til fremstillingen nedenfor.

Strategier, status og utvikling

Under punkt 3.1 i tildelingsbrevet ber departementet om særskilt redegjørelse i årsrapporten for strategier, status og utvikling.

Riksadvokaten utga 29. februar 2012 rundskriv nr. 1/2012 om mål- og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2012 – politiet og statsadvokatene og nr. 2/2012 om krav til straffesaksbehandlingen i politiet og ved statsadvokatembetene. Mens rundskriv nr. 1 oppstiller målene, herunder de som er trukket opp av Storting og Regjering, angir rundskriv nr. 2 blant annet forutsetningene for å nå målene. Vi viser til disse hoveddokumenter for straffesaksbehandlingen i politiet og hos statsadvokatene, og for statsadvokatenes fagledelse.

Status og utvikling i Den høyere påtalemyndighet vil fremgå av fremstillingen nedenfor. Status og utvikling i straffesaksbehandlingen i politiet fremgår av riksadvokatens brev av 17. januar 2013 til departementet.

Kvaliteten på politiets straffesaksbehandling

I tildelingsbrevet (punkt 5) bes det om at riksadvokaten i årsrapporten gir uttrykk for om straffesaksbehandlingen, basert på statsadvokatenes inspeksjonsrapporter, holder tilstrekkelig kvalitet.

I tillegg til inspeksjonsrapporter, som ideelt sett bør innsendes fortløpende, har en bedt statsadvokatene eksplisitt gi vurderinger av kvaliteten ved politiets arbeid i årsrapportene.

I hovedsak er statsadvokatenes tilbakemelding at kvaliteten på politiets etterforskning og påtalemessige behandling i det vesentlige er god eller i det minste akseptabel/tilfredsstillende – varierende fra distrikt til distrikt – og da særlig knyttet til behandlingen av de alvorlige straffesakene. Der inspeksjoner avdekker mangler, tas dette opp med politidistriktets ledelse og følges opp i den videre fagledelse. Et eksempel på dette er Oslo statsadvokatembeters inspeksjon av Finans- og miljøseksjonen i Oslo politidistrikt. Forrige inspeksjon i 2010 ga grunn til bekymring. Ny inspeksjon i 2012 viste gode resultater, åpenbart som følge av en betydelig endringsvilje og

innsats fra seksjonens side. Samtidig var konklusjonen etter en relativt omfattende stikkprøvekontroll av enkeltsaker at ”både etterforskning og påtalearbeid synes for de aktuelle sakskategoriene å holde god kvalitet.”

Selv om kvaliteten på det arbeid som utføres vurderes som godt eller tilfredsstillende, isolert sett, er det imidlertid flere embeter som rapporterer om mangel på fremdrift, også i alvorlige saker som for eksempel seksualforbrytelser. Som kjent viste Oslo statsadvokatembeters inspeksjon av Seksjon og Påtalegruppe for volds- og seksualforbrytelser ved Oslo politidistrikt i 2012 uakseptabel lang saksbehandlingstid, hvilket ledet til konkrete tiltak. Enkelte embeter har, med utgangspunkt i inspeksjoner, gitt uttrykk for at svakheter ved rutiner og prioriteringer i noen politidistrikter har ført til at alvorlige saker med personlige fornærmede er blitt liggende ubehandlet eller blitt svært langsomt behandlet. Dels formidles problemer med lang saksbehandlingstid som et utslag av manglende kapasitet. Flere av embetene peker også på store kvalitetsmessige forskjeller mellom driftsenheter innen ett og samme distrikt. Riksadvokaten har i sitt mål- og prioriteringsrundskriv understreket at de sentrale prioriteringer gjelder for politidistriktets samlede straffesaksbehandling, ikke for det enkelte tjenestested innen distriktet, og at politimesteren har ansvaret for at alle saker som faller innenfor riksadvokatens prioriteringer gis forrang uavhengig av hvilken organisatorisk enhet som i utgangspunktet er tildelt etterforsknings- og påtaleoppgaver. Noen statsadvokatembeter peker også på andre kvalitetsmessige utfordringer for straffesaksbehandlingen i politidistriktene. Det skal tilføyes at i mange tilfeller har de aktuelle politidistrikter selv iverksatt prosesser for å bedre på situasjonen.

Den høyere påtalemyndighet har som en av sine målsettinger gjennom en aktiv fagledelse – i tillegg til andre kompetansegivende tiltak – å søke å bidra til høy kvalitet i straffesaksbehandlingen i politiet, og tar naturligvis sikte på å følge opp svakheter som måtte være avdekket gjennom enkelte inspeksjoner i forståelse med og i et konstruktivt samarbeid med det enkelte politidistrikts ledelse.

4.1 Hovedmålet om redusert kriminalitet

4.1.1 Fagledelsen (tildelingsbrevet kapittel 5, punkt 1.2 – ”Effektiv straffeforfølgning”, side 8)

Riksadvokaten har i det årlige mål- og prioriteringsrundskriv gitt retningslinjer for straffesaksbehandlingen i politiet og statsadvokatenes oppfølging. Tilsvarende gis også gjennom hele året på ulik måte, blant annet gjennom foredrag ved påtalemøter mv og direktiver i brevs form til statsadvokatene og politimestrene, ofte også publisert på intranettet og i såkalte ”KO:DE”. Her publiseres også eksempler på ”best practice”.

I tildelingsbrevet til Den høyere påtalemyndighet fremholdt departementet at hovedelementene i Den høyere påtalemyndighets fagledelse skulle videreføres blant annet gjennom å delta i beslutningsprosessene når prioriteringer og mål for straffesaksbehandlingen i politiet fastsettes, gi retningslinjer for og følge opp straffesaksbehandlingen i politiet, herunder foreta tilsyn og kvalitetskontroll av politiets etterforskning og påtaleavgjørelser, og bidra til å heve kompetansen i politiet gjennom instruksjon, veiledning og opplæring.

Rapportene fra embetene til riksadvokaten viser at samtlige regionale statsadvokatembeter, med ett unntak, har deltatt i beslutningsprosessene.

Statsadvokatembetene har periodisk fulgt med på resultatene i politiets straffesaksbehandling. Regulariteten varierer fra månedlig til halvårlig. Flere av embetene har kontinuerlig innsyn i resultatene gjennom tilgang til PSV for distriktene. Tilbakemelding gis etter behov, men graden av formalisering ved slike tilbakemeldinger er ulik. Dersom det er betydelige avvik fra måltall, blir det tatt kontakt med politimester og påtaleleder.

Statsadvokatene har fulgt opp kvaliteten på straffesaksbehandlingen. Foruten den løpende kontroll i de saker som påtaleavgjøres av statsadvokaten eller påklages, har kvalitetsoppfølgingen skjedd ved at rutinebeskrivelser og enkeltsaker er innkalt og gjennomgått og/eller ved stedlige inspeksjoner. Forut for inspeksjonene innhentes relevant tallmateriale og instruks. 22 av 27 politidistrikter er inspisert i 2012, enkelte som delinspeksjoner. Det nasjonale embetet har gjennomført inspeksjon av en rekke etterforskningsenheter i Kripos.

Statsadvokatene har ansvaret for gjennomføring av den regionale delen av opplæringsprogrammet for nye politijurister. For øvrig har de faste påtalemøtene – som tidligere år – en viktig kompetansehevende funksjon. De fleste steder deltar statsadvokater også med foredrag på fagmøter i politidistriktene. I praksis er formentlig likevel det viktigste den fortløpende tilbakemelding som gis til politijuristene i straffesaker som har vært forelagt statsadvokatene, og den veiledning statsadvokatene gir pr. telefon og i uformelle møter med politijuristene om enkeltsakene.

4.1.2 Straffesaksbehandlingen (tildelingsbrevet kapittel 5, pkt. 1.2 – ”Effektiv straffeforfølgning”, side 7 og 8)

Saksmengde og restanser

Ved Riksadvokatembetet telles antall avgjorte påtale- og klagesaker manuelt. Én ”sak” her ved embetet vil kunne telle som en rekke avgjørelser i BL, som statsadvokatene og politiet registrerer arbeidsmengdesstatistikken i. Det kan nevnes at ”22.juli-saken”, som la beslag på adskillige ressurser ved embetet i 2012, er én sak i vår rapportering, jf. nedenfor.

I 2012 avgjorde riksadvokaten 850 saker, mot 887 i 2011, jf. tabellen nedenfor som viser utviklingen de siste tre år:

Påtale- og klagesaker ved Riksadvokatembetet 2010-2012 – manuelle registreringer

	2010	2011	2012
Påtalesaker	552	543	518
Klagesaker	361	344	332
Sum	913	887	850

I tillegg til påtale- og klagesakene kommer et stort antall andre saker som også krever tid og oppmerksomhet. Ikke minst legger en rekke henvendelser fra departementet, for eksempel ved spørsmål fra Stortinget, deltakelse i ulike arbeidsgrupper og høringer beslag på en betydelig del av embetets kapasitet.

Det ble avgjort 25 færre påtalesaker i 2012 enn i 2011, en nedgang på 4,6 %. Antall *tiltalebeslutninger* utgjorde i 2012 174, mot 181 i 2011.

Det var ingen saker i restanse (definert som antall påtale- og klagesaker eldre enn 30 dager) ved Riksadvokatembetet ved utgangen av 2012.

For statsadvokatembetene registreres arbeidsmengden i saksbehandlingsverktøyet BL, jf. tabellen nedenfor:

Påtale- og klagesaker ved statsadvokatembetene 2010-2012 – STRASAK JUS 711

	2010	2011	2012
--	------	------	------

Påtalesaker	59 039	62 908	57 828
Klagesaker	2 502	2 467	2 397
Sum	61 541	65 375	60 235

Som tabellen viser ble det truffet 57 828 påtaleavgjørelser i ”påtalesaker” (avgjørelse om tiltale, godtakelse av dom, anke mv.) i 2012, mot 62 908 i 2011. Antall avgjørelser i påtalesakene var i perioden 2007-2009 tilnærmet stabilt med ca 52-53 000 påtale- og klagesaker i året, og deretter en markert økning i 2010 og 2011. Antall klagesaker var relativt stabilt i samme tidsperiode.

Det er registrert 1 781 basissaker i restanse ved utgangen av 2012 mot 762 året før. Restansene har aldri vært så høye som nå, jf. nedenstående tabell for de siste fem år:

Restanser ved statsadvokatembetene 2008-2012 – JUS 715

	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012
Saker	890	793	1 143	762	1 781

Restansmengden er stor særlig ved Oslo statsadvokatembeter, som har en økning fra 263 restanser ved årets begynnelse til 1 225 ved årets slutt. Embetet opplyser at det hovedsakelig er økonomi- og narkotikasaker som utgjør økningen. Nordland statsadvokatembeter (172) og Hedmark og Oppland statsadvokatembeter (166) har også betydelige restanser sammenlignet med volum til behandling ved årsskiftet og saksmengde per år. Situasjonen ved disse to embetene illustrerer sårbarheten ved små embeter. For Nordlands del er årsaken en vanskelig arbeidssituasjon i siste del av året med vakanser på grunn av sykdom og permisjon mv. Hedmark og Oppland statsadvokatembeter er reelt sett underbemannet, og har slitt med tung arbeidsbelastning i flere år.

Restansene vil bli tatt opp med embetslederne i styringsdialogen i mars i år.

Aktorater utført av statsadvokatene

I 2012 utførte statsadvokatene ved statsadvokatembetene (de regionale og Det nasjonale) totalt 1 111 aktorater med 3 402 rettsdager, jf. tabellen nedenfor som viser utviklingen i aktorater og rettsdager utført av statsadvokatene de siste tre år:

	2009	2010	2011	2012
Aktorater	1 146	1 273	1 195	1 111
Rettsdager	3 070	3 385	3 392	3 402

Tabellen viser en nedgang i antall aktorater på 86 fra 2011 til 2012, og en økning på 10 rettsdager. Aktiviteten må også i 2012 kunne karakteriseres som høy, jf. at antallet rettsdager for tredje år på rad er det høyeste som er registrert. Tabellen viser også at aktoratene tar lengre tid (selv om én rettsdag med to statsadvokater som aktor kommer ut i tabellen som to rettsdager, forklarer ikke dette den klare tendensen en har sett over flere år; det er også relativt sjeldent at det er to statsadvokater som gjør tjeneste som aktor i samme sak). Sammenligner en med 2010, ser en at antall aktorater sank med hele 162 mens antallet rettsdager likevel steg med 17 dager. Og tar en utgangspunkt i 2009, var antallet rettsdager hele 332 lavere enn i 2012 til tross for at det ikke ble utført mer enn 37 flere aktorater.

Oslo statsadvokatembeter behandler flest av de alvorligste og mest omfattende sakene. I 2012 utførte statsadvokatene i Oslo 1 343 rettsdager, dvs. 39,5 % av rettsdagene totalt. Ved dette statsadvokatembetet utgjorde fristsakene i 2012 ca 37 % av rettsdagene utført av statsadvokater. Dette er en nedgang fra året før da fristsakene utgjorde 52 %. Disse sakene berammes hurtig, jf. straffeprosessloven § 275 annet ledd, og det tas ofte ikke hensyn til om den statsadvokat som

tidligere har satt seg inn i saken og foreslått eller tatt ut tiltale, kan møte i tingretten. Dette medfører ofte aktorskifte og et betydelig dobbeltarbeid. Tilsvarende gjelder ved ankebehandling i lagmannsretten. Aktorskifte i fristsakene har dertil en dominoeffekt idet flere aktorater må byttes for å frigjøre kapasitet til forberedelse og utførelse. I 2012 var det ved Oslo statsadvokatembeter aktorbytte i 36 % av aktoratene. Disse rettssakene utgjorde 448 rettsdager. Rettsdagsantallet har også vært høyt både ved Rogaland og ved Hordaland statsadvokatembeter, som tradisjonelt har mange rettsdager per statsadvokat.

De fleste embetene opplyser at de ikke opplever domstolenes berammelsespraksis som problematisk. Likevel, og med tanke på regioner som har stor andel av fristsakene, kan det konstateres at den fristoppfyllelse som domstolene oppnår ved sin berammelsespraksis i enkelte statsadvokatregioner utløser en betydelig, økt ressursbruk i Den høyere påtalemyndighet.

Saksbehandlingstid og prosentvis måloppnåelse

Målet er som kjent at gjennomsnittlig saksbehandlingstid for påtale- og klagesakene ikke skal overstige 30 dager, og at 90 % av sakene skal være avgjort innen samme frist. I saker mot personer som var under 18 år på handlingstiden, skal statsadvokaten avgjøre spørsmålet om tiltale, eller oversende saken til riksadvokaten med innstilling om avgjørelse, innen 15 dager fra statsadvokaten mottok saken fra politiet. 15 dagers fristen gjelder også for riksadvokatens saksbehandling. Tiltalospørsmålet kan likevel avgjøres senere dersom hensynet til etterforskningen eller andre særlige omstendigheter gjør det nødvendig.

Ved Riksadvokatembetet var gjennomsnittlig saksbehandlingstid for påtalesakene 6 dager og for klagesakene 12 dager. Målet om andelen saker avgjort innen 30 dager ble nådd i 2012, med en måloppnåelse på 97 % i påtalesakene og 90 % i klagesakene. I 2011 var måloppnåelsen henholdsvis 98 % og 93 %. Måloppnåelsen er beregnet ved manuelle registreringer. Det gode resultatet har ikke minst sammenheng med tett oppfølging og rapportering hver måned og jevn og meget god arbeidsinnsats av samtlige.

For statsadvokatene viser STRASAK Jus 711 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på henholdsvis 16 dager i påtalesakene og 21 dager i klagesakene. 86,5 % av påtalesakene og 80,8 % av klagesakene ble avgjort innen 30 dager. Samtlige regionale statsadvokatembeter har en gjennomsnittlig saksbehandlingstid innenfor 30 dager i påtalesakene, og med ett unntak også i klagesakene. (Det nasjonale statsadvokatembetet behandler et mindre antall større, komplekse saker, og effektiviteten der kan ikke måles etter de samme parameterne som de andre embetene)

Ved Riksadvokatembetet er det ikke innført rutiner for å registrere måloppnåelse i saker med unge lovovertridere. Dette skyldes at svært få saker i denne kategorien behandles ved embetet.

Ca 4 % av statsadvokatenes avgjørelser gjelder straffesaker der gjerningspersonen var under 18 år på gjerningstidspunktet. Strasak JUS717 viser at 88,1 % av disse sakene ble avgjort innen 15 dager i 2012, mot 86,8 % i 2011.

Tabellen nedenfor viser måloppnåelsen ved statsadvokatembetene de siste tre år:

Samlet måloppnåelsen ved statsadvokatembetene i perioden 2010-2012:

	2010	2011	2012
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid påtalesaker generelt	18 dager	18 dager	16 dager
Prosentvis måloppnåelse i påtalesakene generelt	86,5	87,0	86,5
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i klagesakene	18 dager	18 dager	21 dager
Prosentvis måloppnåelse i klagesakene	84,3	87,1	80,8
Prosentvis måloppnåelse i saker med unge lovbytere	86,2	86,8	88,1

Tabellene nedenfor viser prosentvis måloppnåelse for det enkelte embete i perioden 2011-2012:

Prosentvis måloppnåelse generelt i påtale og klagesaker 2011– 2012 (JUS 712)

	2011		2012	
	Påtalesaker	Klagesaker	Påtalesaker	Klagesaker
Oslo	89,0	92,1	86,5	83,2
Hedmark og Oppland	55,4	34,9	77,2	45,7
Vestfold og Telemark	85,5	77,4	84,2	69,9
Agder	89,7	96,5	93,4	89,9
Rogaland	83,6	86,2	79,2	68,4
Hordaland	88,9	89,3	90,2	86,4
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	97,1	97,5	98,2	100
Trøndelag	98,2	100	98,9	98,9
Nordland	85,9	84,4	82,6	83,1
Troms og Finnmark	91,5	93,0	85,5	91,9
Det nasjonale statsadvokatembetet	88,0	-	55,9	-
Sum	87,0	87,1	86,5	80,8

Som det fremgår av tabellen ovenfor er måloppnåelsen nokså jevn ved embetene. Det er enkelte unntak, jf. nedenfor.

Flere av statsadvokatembetene er små enheter, hvilket medfører at de er sårbare i perioder med ekstraordinære belastninger, f. eks. ved opphopning av eller langvarige aktorater, sykdom etc.

Hedmark og Oppland statsadvokatembeter har svake resultater selv om måloppnåelsen er betydelig forbedret siden i fjor. Det er landets minste embete målt etter antall ansatte, og har over flere år hatt store arbeidsbelastninger. Som nevnt anser en embetet i realiteten å være underbemannet. Rogaland statsadvokatembeter, som er det annet embete med under 80 % måloppnåelse i påtalesakene, har hatt en meget stor arbeidsbelastning i 2012 i form av aktorater/rettsdager.

Prosentvis måloppnåelse for påtaleavgjørelser i basissaker gjerningsperson under 18 år, 2011-2012 (JUS 717)

	2011	2012
Oslo	92,7	85,5
Hedmark og Oppland	76,9	67,8
Vestfold og Telemark	88,5	84,1
Agder	91,7	99,6
Rogaland	59,1	70,9
Hordaland	58,1	95,7
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	100	100
Trøndelag	99,4	98,8
Nordland	64,3	95,9
Troms og Finnmark	100	51,3
Det nasjonale statsadvokatembetet	100	-
Sum	86,8	88,1

I ungdomssakene er måloppnåelsen mer ujevn. Troms og Finnmark statsadvokatembeters skiller seg klart ut fra de øvrige med meget lav måloppnåelse. Totalt dreier det seg om 160 avgjørelser, hvorav 78 er truffet senere enn 15 dager. Embetet opplyser at disse sakene i det vesentlige tilhører et større sakskompleks med vinningsforbrytelser og flere involverte, og hvor saksbehandlingstiden kom på 16 dager.

Utredning av økoteamenes organisering og ressursbehov (tildelingsbrevet kapittel 5, pkt. 1.2 "Effektiv straffeforfølgning", side 7 og 8)

En rapport fra en arbeidsgruppe er til behandling i Politidirektoratet. Riksadvokaten har gitt innspill til arbeidet i gruppen.

Annet

I tildelingsbrevets gjengivelse av delmålet "Effektiv straffeforfølgning" side 9 og 10 er tatt inn en rekke "konkrete føringer" uten angivelse av rapporteringskrav. Riksadvokaten har blant annet i rundskrivene nr. 1 og nr. 2/2012 formidlet Regjeringens og Stortingets føringer for bekjempelsen av de aktuelle kriminalitetstyper, og stilt krav til politiet og statsadvokatene til deres behandling av sakene. Innenfor flere av kriminalitetsområdene omtalt i tildelingsbrevet er det statsadvokatene som aktorerer de aktuelle sakstyper, og for øvrig har statsadvokatene også i 2012 viet disse områder særskilt oppmerksomhet i fagledelsen av politiets straffesaksbehandling (tilsyn, kompetanseformidling etc.).

Kortfattet kan nevnes:

Statsadvokatene har i sin fagledelse av politiet i 2012 hatt særlig oppmerksomhet rettet mot kriminalitetsområder som *seksualforbrytelser*, herunder *voldekt*, og *vold i nære relasjoner*.

Bekjempelse av slike former for kriminalitet går igjen som temaer på de årlige påtalemøter som statsadvokatene i hver region har med påtalejuristene i politiet, men også i andre sammenhenger som eksempelvis ved at behandlingen av slike saker er gjenstand for kvalitetskontroll ved inspeksjoner, særskilte møter eller fagseminarer med politiet, eller ved at de undergis egen oppfølging fra statsadvokatenes side. Troms og Finnmark statsadvokatembeter var en av initiativtakerne og meddarrangør til Barnevoldskonferansen 2012 som ble arrangert i Tromsø 22-23. mars 2012, med 450 deltakere innen barnevern, helsevesen, undervisning, politiet mv).

Statsadvokatene vil særlig gjennom fagledelsen av politiet, herunder oppfølging av økoteamene, bidra til å styrke innsatsen mot *økonomisk kriminalitet*. Utførelse av store aktorater som gjelder økonomisk kriminalitet representerer ikke ubetydelige utfordringer for de regionale statsadvokatembetene ved at de legger beslag på store statsadvokatressurser. På grunn av aktoratenes omfang kan statsadvokaten som tildeles slike oppgaver i liten grad delta i den ordinære straffesaksbehandlingen ved embetene. Også i 2012 preget store økonomiske straffesaker Rogaland og Hordaland statsadvokatembeter, som hver består av 7 statsadvokater. Embetslederen i Hordaland rapporterer at embetet som kjent over flere år har satt av ett statsadvokatårsverk til en omfattende økonomisk straffesak, og at det er til behandling ytterligere en meget omfattende sak som krever at det settes av ytterligere én statsadvokat i full tid til å behandle (samt back-up).

Riksadvokaten deltar i Det sentrale samarbeidsforum sammen med politidirektøren, sjefen for ØKOKRIM, skattedirektøren og arbeids- og velferdsdirektøren i NAV. Embetet har tett, løpende dialog med ledelsen av ØKOKRIM gjennom året. På regionalt nivå deltar statsadvokatene i møter med politiet, skatteetaten og NAV, og vil for øvrig gjennom fagledelsen ha særlig kontakt med økoteamene i politidistriktene.

Både gjennom behandling av enkeltsaker og fagledelsen av politiet deltar statsadvokatene i sitt daglige virke i bekjempelsen av alvorlig, *organisert* og grenseoverskridende *kriminalitet*. Statsadvokatene har jevnlig møter med politidistriktenes ledelse og forutsettes å holde seg orientert og, der det kan være behov for det, ta initiativ til koordinert eller sentralisert etterforskning over distriktsgrensene.

Det kan nevnes at Riksadvokatembetet for å styrke påtalemyndighetens evne til å bekjempe *hatkriminalitet* og *rasisme* arrangerte et seminar i november 2012. deltakerne var statsadvokater og politiadvokater med særskilt ansvar for sakstypen m.fl.

Vi viser også til omtale under punkt 5, Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen.

4.2 Hovedmålet om god rettssikkerhet for individer og grupper

DNA-registrering

Riksadvokaten har sendt forslag til nye, utvidete retningslinjer for DNA-registrering til høring med høringsfrist 15. mars 2013. Det tas sikte på at de nye retningslinjene skal gis med virkning fra 1. juli 2013.

4.3 Hovedmålet om økt trygghet og samfunnssikkerhet

Riksadvokaten påbegynte arbeidet med utarbeidelse av beredskapsplan for embetet i 2007. Arbeidet ble videreført og oppdatert i 2008 og 2009. Planene som foreligger vil bli gjennomgått og oppdatert i første tertial 2013. Alle statsadvokatembetene har i 2012 rapportert om sikkerheten ved embetene.

4.4 Hovedmålet om en mer effektiv justissektor

Den høyere påtalemyndighet har ikke egne IKT-systemer til bruk i straffesaksbehandlingen, men er bruker av politiets datasystemer. Det innebærer at politiet (POD og PDMT) vil være adressat for anmodning om å gjennomføre risiko- og sårbarhetsvurderinger, og for etablering av rapporteringsrutiner til departementet.

4.5 Hovedmålet om konsekvent innvandrings- og flyktninpolitikk

Riksadvokatens bidrag til å sikre at domfelte utlendinger raskt kan overføres til soning i hjemlandet, eventuelt sendes ut av Norge umiddelbart etter soning her, er beskrevet i tidligere årsrapporter (pålegg til påtalemyndigheten om å påskynde rettskraft, sørge for rask fullbyrdelsesordre mv. og å merke saker som gjelder utlendinger som begår kriminalitet i Norge). For øvrig vil vår andel være svært beskjedent sammenlignet med utlendingsforvaltningen og kriminalomsorgen, og eventuell registrering av måloppnåelsen skjer i tilfelle i informasjonssystemer som Den høyere påtalemyndighet ikke har tilgang til.

5. OPPFØLGING AV SAKER FRA RIKSREVISJONEN

Det vises til tildelingsbrevet punkt 5:

Aktuelle saker er:

- Dokument nr. 3: 6 (2011-2012) Riksrevisjonens undersøkelse av politiets arbeid med vinningskriminalitet
- Dokument nr. 3:10 (2009-2010) Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot organisert kriminalitet
- Dokument nr. 3:3 (2008-2009) Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes innsats mot økonomisk kriminalitet
- Riksrevisjonens oppfølgingsundersøkelse av effektiviteten i straffesakskjeden, Dokument nr. 3:13 (2007-2008), jf. også Dokument nr. 3:15 (2004-2005)

Riksrevisjonens undersøkelse av politiets arbeid med *vinningskriminalitet* ble fremlagt 31. januar 2012. De vurderinger som Riksrevisjonen gir uttrykk for i undersøkelsen, er meget langt på vei sammenfallende med riksadvokatens, særlig dens angivelse av viktige suksesskriterier i bekjempelsen av vinningskriminalitet (side 59), og således også sammenfallende med de styringssignaler som riksadvokaten i ulike sammenhenger har gitt politiet og påtalemyndigheten. På årets statsadvokatmøte (mai 2012) meddelte riksadvokaten blant annet følgende til statsadvokatene:

”Rapporten gir viktig læring, og hovedfunnene samsvarer stort sett med riksadvokatens erfaringer. Rapporten må følges opp, og arbeidet med vinningskriminalitet er et naturlig tema for inspeksjoner og regionale påtalemøter.”

Som kjent falt oppklaringsprosenten for vinningsforbrytelser i 2012, og som påpekt i riksadvokatens omtale av straffesaksbehandlingen i politiet, jf. vårt brev av 17. januar 2013, ligger ikke årsaken entydig i den sterke økningen i 2012 i tyverier fra person på offentlig sted, særlig i Oslo politidistrikt, idet det har vært en tilbakegang i oppklaring av en rekke andre former for tyverier og annen vinningskriminalitet, samt at den negative utviklingen gjelder landet som helhet (20 av 27 politidistrikter). Utfordringen ligger især til politimestrene, som må avveie ressursbruken mellom å styrke samfunnets sikkerhet og beredskap, den generelle kriminalitetsbekjempelsen og øvrige oppgaver, jf. Prop. 1 S (2012.13) side 86.

Det vises til riksadvokatens mål- og prioriteringsrundskriv for 2012, hvor vi særskilt omtalte innsatsen mot mobile vinningskriminelle og formidlet de suksessfaktorer som er trukket frem i stortingsmeldingen om kampen mot *organisert kriminalitet* (Meld. St. 7 2010-2011). Betydningen

av rask og effektiv etterforskning av saker med mobile vinningskriminelle er understreket, likeledes at påtalemyndigheten ved nedleggelse av straffepåstander for domstolene må legge særlig vekt på de straffskjerpene omstendigheter ved slik virksomhet. Vi oppfordrer også politimestrene til å nyttiggjøre seg de finansieringsmulighetene som ligger i Politidirektoratets og riksadvokatens samordningsorgan for tildeling av økonomisk støtte til bekjempelse av alvorlig kriminalitet.

Gjennom behandling av enkeltsaker og fagledelsen av politiet deltar statsadvokatene i sitt daglige virke i bekjempelsen av alvorlig, organisert og grenseoverskridende kriminalitet.

Statsadvokatene har jevnlig møter med politidistriktenes ledelse og forutsettes å holde seg orientert, og å ta initiativ der det skulle være nødvendig. Det kan eksempelvis nevnes at politidistriktene i Oslo statsadvokatregion jevnlig avholder møter hvor sentralisert etterforskning/koordinering er et hovedtema, at statsadvokatembetet holdes underrettet og skal inviteres til å delta der det kan være behov for det.

Saker om *økonomisk kriminalitet* inngår i de regionale statsadvokatembetenes fagledelse av politiet. Fagledelsen innebærer tilsyn med totaliteten i straffesaksbehandlingen, men med særlig oppmerksomhet bl.a. på de områder som riksadvokaten i overensstemmelse med føringer i budsjettproposisjonen og tildelingsbrevet gir anvisninger på i det årlige mål- og prioriteringsdirektivet til statsadvokatene. På bakgrunn av tilbakemeldinger registrerer en at statsadvokatene i sin kontakt med politiet også i 2012 har hatt oppmerksomhet rettet mot økoteamene, behandlingen av økonomiske straffesaker og inndragning, og at de deltar på samarbeidsmøtene med politiet og skatteetaten.

Riksrevisjonens oppfølgingsundersøkelse av *effektiviteten i straffesakskjeden* (Dokument nr. 3:13 2007-2008) ble lagt frem i september 2008. Her ble det blant annet påpekt ikke ubetydelige forskjeller mellom de enkelte statsadvokatembeter ved behandlingen av saker der gjerningspersonen var under 18 år på gjerningstidspunktet. Måloppnåelsen er nå høy i disse sakene, og har vært det de siste tre årene.

For øvrig vil straffesaksbehandlingen vurdert etter de sentrale mål som Riksrevisjonen undersøkte, være gjenstand for kontinuerlig oppfølging hva enten det gjelder statsadvokatenes egen saksbehandling eller som oppfølgingspunkter i deres fagledelse av politiet.

Ordensmessig bemerkes at Riksrevisjonens undersøkelse av ikt-forvaltningen i straffesakskjeden, Dokument 3:12 (2011-2012), såvidt sees, ikke medfører oppfølgingspunkter for Den høyere påtalemyndighet.

I Dok. 1 (2012-2013), Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2011, omtales forhold som berører Den høyere påtalemyndighet. Dokumentet ble overlevert Stortinget så sent som 25. oktober 2012, og oppfølging herfra vil i utgangspunktet bli redegjort for i neste års rapport. Det kan imidlertid opplyses at riksadvokaten i omtalen av resultatene for politiets straffesaksbehandling i 2012 i brev av 17. januar 2013 til departementet alt har tatt hensyn til kritikken fra Riksrevisjonen (punkt 2.1.2 side 116) om at det ikke opplyses at enkelte saker trekkes ut før oppklaringsprosenten beregnes, jf. fotnote 16 i brevet. Til Riksrevisjonens påpekning på side 116 om ”til dels store variasjoner mellom politidistriktene i bruk av koder for både henleggelsessaker og saker som trekkes ut før oppklaringsprosenten beregnes”, bemerkes:

Det var særlig ett politidistrikt som viste seg å ha en avvikende koding av henleggelsesaker, noe som ga seg målbart utslag i oppklaringsprosenten. Etter inspeksjon og oppfølging av vedkommende statsadvokatembete (Oslo), er dette nå brakt i orden. Flere av statsadvokatembetene har (også) i

2012 foretatt stikkprøvekontroller i bruk av henleggelseskode i politidistriktene uten å finne noe å kritisere.

6. ANDRE FORHOLD/PROSJEKTER

6.1 Redegjørelse for Riksadvokatembetets arbeid med risikostyring og internkontroll

Risikostyring tas opp i riksadvokatens embetsleder- og etatsstyringsmøter. I årsrapporten er embetene bedt om å redegjøre for arbeidet med risikostyring og internkontroll. Alle embeter inklusive riksadvokatembetet utarbeider årlige virksomhetsplaner hvor risikofaktorer identifiseres.

Ved Riksadvokatembetet er man opptatt av å redusere risikoen for at mål ikke nås, blant annet ved kontinuerlig oppfølging av statsadvokatenes arbeid med straffesaker og ukentlige møter med fordeling av arbeidsoppgaver blant funksjonærene.

For at Den høyere påtalemyndighet skal oppfylle mål- og resultatkravene, er tilstrekkelig bemanning med nødvendig kompetanse en avgjørende faktor. Arbeidsoppgavene er for en stor del gitt, og kan ikke dimensjoneres i forhold til disponible ressurser. En viktig risikofaktor er derfor at det oppstår situasjoner med for stor arbeidsbelastning for enkeltpersoner. Et avgjørende tiltak for å bringe risiko forbundet med sårbar personellressurs til et så lavt nivå som mulig, ville være økt bemanning. Budsjettsituasjonen gjør ikke dette mulig, dessverre. Det foreligger også en risikofaktor knyttet til manglende mulighet for å tilby konkurransedyktig lønn til dyktige medarbeidere. Det foreligger en reell fare for at erfarne medarbeidere forlater etaten for å oppnå solide lønnsløft i andre aktuelle stillinger, som for eksempel dommerstillinger.

I søknaden om budsjettildeling for 2014 har riksadvokaten lagt inn forslag om midler til anskaffelse av et moderne felles tidsregistreringssystem for hele Den høyere påtalemyndighet. Intensjonen er å få god oversikt over den enkeltes arbeidsbelastning for derigjennom å kunne sette inn korrigerende tiltak ved behov.

Særlig ved statsadvokatembetene må det understrekes at de i liten grad er herre over egen arbeidssituasjon. Oppfølging av straffesaksbehandlingen i politiet for å sikre at politiets arbeid har tilstrekkelig kvalitet, oppgis fra statsadvokatembetene å være et viktig tiltak for å bedre egen arbeidssituasjon.

Embetene er opptatt av å få til raske tilsettinger for å unngå økt belastning på resten av medarbeiderne ved vakanser. Økt bruk av politiaktorer er et virkemiddel i perioder med høy belastning.

For statsadvokatembetene er statistikkene i BL/PAL nå kvalitetssikret og gir god styringsinformasjon. Embetene opplyser at statsadvokatene pålegges å ha løpende oppfølging av egne saker i PAL. I tillegg følger embetslederne med på den enkeltes portefølje slik at saker kan omfordres dersom saksbehandlingstiden blir for lang. Feil i statistikkene forekommer fortsatt og utgjør en risikofaktor når det gjelder ressursdisponering.

Forebygging av sykdom og skader ved å sikre lokaler og arbeidsstasjoner er et viktig tiltak for å redusere sårbarheten ved fravær. Det er stor oppmerksomhet om dette i etaten.

Det er også et ønske om å legge bedre til rette for de ansatte i de forskjellige livsfasene. Dette vanskeliggjøres pga en meget anstrengt budsjettsituasjon.

Stabilitet i datasystemene oppgis fra flere av embetene som en særskilt risikofaktor. Dokumenter skannes og lagres elektronisk eller i brannsikre skap for å sikre seg i tilfelle brann m.v. Effektive dataprogrammer gir også mer effektiv tidsbruk. Den høyere påtalemyndighet anskaffet i 2011 nytt elektronisk arkiv – og journalføringssystem for administrative saker som både på kort og lang sikt vil føre til mer effektiv bruk av ressursene, samtidig som dokumenter sikres ved elektronisk lagring.

Flere embeter oppgir at de opplever servicen fra PDMT som for dårlig. Det er ikke akseptabelt å måtte vente flere dager på å få rettet en feil som lammer hele kontoret.

Den høyere påtalemyndighet hadde også i 2012 en utfordrende budsjettssituasjon, og embetene ble derfor tett fulgt i forhold til resultater og prognoser gjennom året. På grunn av en svært trang budsjettssituasjon er en viktig ”sikkerhetsventil” at embetene kan søke tilleggsbevilgning fra en sentral reserve ved uventede utgifter til aktorater eller når for eks refusjoner fra NAV ikke dekker hele utgiften til vikar ved sykefravær og foreldrepermisjoner. De siste årene har størrelsen på denne reserven dessverre vært lavere enn ønsket og flere embeter nevner i sine årsmeldinger at budsjettstrammen som sådan er en risikofaktor.

6.2 Etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelse

Ved statsadvokatembetene har det i 2012 ikke vært foretatt anskaffelser utover terskelverdiene. Det er stor oppmerksomhet om regelverket og embetene opplyser at man også for anskaffelser under terskelverdier vurderer behovet og leverandørene nøye. Riksadvokatembetet har foretatt flere anskaffelser i løpet av året hvor det har vært lyst ut offentlig anbud. Anskaffelsesdokumenter og protokoller er journalført og oppbevares både elektronisk og i eget arkiv. Et elektronisk avtalearkiv er påbegynt. Muligheten for gjenbruk, miljømerking og returordning knyttet til produktene er momenter som blir tillagt vekt slik regjeringens handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar sier.

6.3 HMS- arbeidet

Årsrapportene fra embetene viser at det også i løpet av 2012 har vært gjennomført vernerunder ved de fleste embeter og det har vært igangsatt tiltak for å bedre arbeidsmiljøet for de ansatte. Det har vært oppmerksomhet om fysisk utforming av arbeidsplassen og innkjøp av gode kontormøbler og annet utstyr, men på grunn av den trange økonomiske situasjonen er flere nødvendige oppgraderinger utsatt. Enkelte av embetene gir tilskudd til fysisk trening eller tilbud om å trene i arbeidstiden. Belysning, ventilasjon og luftkvalitet er også blitt vurdert. For øvrig vises til embetenes årsrapport for HMS-arbeid som er vedlagt årsrapporten fra Hovedarbeidsmiljøutvalget, og som vil bli ettersendt som vedlegg 4, når den er behandlet i Hovedarbeidsmiljøutvalgets møte 13. mars 2013.

Riksadvokaten fastsatte 26. januar 2011 retningslinjer for varsling av kritikkverdige forhold i Den høyere påtalemyndighet. Disse er basert på et utkast fra hovedverneombudet og har vært behandlet i HAMU.

Hovedarbeidsmiljøutvalget har også i 2012 gjennomført samling for verneombudene. Mål- og aktivitetsplan for IA-arbeidet er fulgt opp og alle embetene rapporterte om status pr 15. november 2012. Riksadvokaten har gitt tilbakemelding til hvert av embetene om hvilke tiltak som bør få mer oppmerksomhet og oppfølging i 2013. Det er avviklet to egne IA-møter mellom riksadvokaten, de hovedtillitsvalgte og hovedverneombudet. Sykefraværet er fulgt tett opp gjennom året. For øvrig vises til omtalte årsrapport fra HAMU.

6.4 IKT

Riksadvokatembetet er representert i rådet for elektronisk saksbehandling i politiet og påtalemyndigheten, og det er opprettet et internt IKT-utvalg for oppfølging av

saksbehandlersystemet BL. Staten tok i bruk tynne klienter på slutten av 2012 i som en del av prosjekt D#2.

6.5 Annet

Det er oppmerksomhet om miljøspørsmål ved alle embetene, blant annet vurderes levetid og returordninger ved innkjøp, og et embete oppgir at de benytter miljøsertifisert leverandør for kontorrekvisita.

De fleste statsadvokatembetene har kildesortering av avfall, det er særlig papir som skilles fra annet avfall. Lyspærer og lysrør leveres til avfallsstasjoner. Alle embetene returnerer tomme tonerbokser til leverandøren, og man forsøker å være påpasselige med å slå av lys og regulere temperatur. Det benyttes miljøvennlige renholdsprodukter. Et embete har egen miljøplan.

Både ved Riksadvokatembetet og ved statsadvokatembetene er det god tilgjengelighet til lokalene med heis.

For embetenes interne fellesfunksjoner er det ingen vesentlige avvik mellom planlagte og gjennomførte tiltak.

Tiltakene på virksomhetsplanen for Riksadvokatembetet er i stor grad blitt gjennomført.

For øvrig vises til virksomhetsplanen for 2012, vedlegg 5.

Knut Erik Sæther
fung.

Harald Strand
førstestatsadvokat

Eva Furua
adm.sjef

Personallressurs ved statsadvokatembetene

Embeite	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012									
	Statsadvokater	Adm. stillinger	Statsadvokater	Adm. stillinger	Statsadvokater	Adm. stillinger	Statsadvokater	Adm. stillinger	Statsadvokater	Adm. stillinger	Statsadvokater	Adm. stillinger	Statsadvokater	Adm. stillinger	Statsadvokater	Adm. stillinger								
Oslo	26,75	28,5	20,75	27	27	27	21	27	21	27,5	27,5	21	29	29	21	31	31	21	31	31	31	32	21	
HOP	3	3,25	2,5	3	3	3	2,5	3	3	3	3,1	2,5	3	3,1	2,5	3	3	2,5	3	3	3	3,79	2,5	
VT	5	5	3	5	5	5	3	5	3	5	5	3	5	5	3	5	5	3	5	5	5	5	3	
Agder	5	5	3,2	5	5	5	3,2	5	5	5	5	3,2	5	5,1	3,3	5	5	3,3	5	5	5	5	3,3	
Rogaland	6	6,5	3,5	6	6	6	3,5	6	6	6	6	3,5	6,25	6,25	3,5	7	7	4	7	7	7	7	4	
Hordaland	6	6,5	4,5	6	6	6	4,5	6	6	6	6	4,5	6,25	6,35	4,5	7	7	4,5	7	7	7	7	4,5	
MRSF	4	4	2,7	4	4	4	2,8	4	4	4	4	2,8	4	4	2,8	4	4	2,8	4	4	4	4	2,8	
Trøndelag	5	5	3	5	5	5	3	5	3	5	5	3	5	5	3	5	5	3	5	5	5	5	3	
Nordland	4	4	2,5	4	4	4	2,5	4	4	4	4	2,5	4	4,25	2,5	4	4	2,5	4	4	4	4	2,5	
TF	3	3,5	2,5	3	3	3	2,5	3	3	3,4	3,4	2,5	4	4	2,5	4	4	2,5	4	4	4	4	2,5	
Det nasjonale	0,75	0,75	0,3	3	3	3	1	3	1	4,3	4,3	1,2	5	5	2	5	5	2	6	6	6	6	2	
Sum	68,5	72	48,45	71	71,95	71	49,5	71	71,65	49,5	73,8	49,7	76,5	77,05	50,6	80	81,25	51,1	81	84,25	81	81	82,79	51,1

For 2005 ble Oslo statsadvokatembeter tildelt en ny statsadvokat og en administrativ rådgiverstilling, begge fra 1.4.2005. Hordaland ble tildelt ½ kontorstilling og Trøndelag en delstilling på 20 %.

Det nasjonale embetet ble opprettet 1. august 2005. En statsadv. tiltrådte da, en 5.09. Adm. stilling ble besatt 1.9.05

I 2006 ble det ikke opprettet nye stillinger, men Det nasjonale embetet har vært besatt med 3 statsadvokater hele året, først med en konstitusjon, så tiltrådte fast utnevnt statsadvokat etter at "Syrkebrønn"-permisjon utløp.

I 2007 har Troms og Finnmark statsadvokatembeter hatt hospitant i 2 måneder, og ved Det nasjonale statsadvokatembetet tiltrådte en statsadvokat i engasjement fra august. Embetet er fast fra 1. januar 2008.

I 2008 ble det fra 1. januar opprettet ett fast embeite ved Troms og Finnmark statsadvokatembeter og fra 1. september ett fast embeite ved Det nasjonale statsadvokatembetet. Fra 1. august fikk Det nasjonale embetet også en halv kontorstilling.

I 2009 ble det opprettet ett nytt embeite ved Oslo statsadvokatembeter fra 1. mars. Etter tildelingen ved revurdert nasjonalbudsjett ble det opprettet ett nytt fast embeite både ved Oslo, Rogaland og Hordaland statsadvokatembeter. Embetene er lagt inn med andel av året.

Oslo ble tildelt ett ekstra embeite ved budsjettildelingen for 2010.

I 2011 ble det nasjonale embetet tildelt ett nytt embeite.

2012 - sykefraværet i Den høyere påtalemyndighet - hele året													
Antall arbeidsdager i 2012		251		Sykefravær								Endring	
Embete	Statsadvokater	Arbeidsdager	Ferie/permisjon	Mulige dager	1 - 3 dager	4 - 14 dager	over 14 dager	Prosent	2011				
Oslo	32,0	8 032,0	962,5	7 069,5	50	31	244	4,6	3,7	0,9			
HOP	3,9	988,3	113	875,3	4	0	6	1,1	4,6	-3,5			
VT	5,0	1 255,0	121	1 134,0	13	0	20	2,9	3,6	-0,7			
Agder	5,0	1 255,0	118	1 137,0	6	22	0	2,5	10,1	-7,6			
Rogaland	7,0	1 757,0	73	1 684,0	11	28	0	2,3	1,2	1,1			
Hordaland	7,3	1 819,8	208	1 611,8	5	19	0	1,5	0,6	0,9			
MR, SF	4,4	1 091,9	100	991,9	3	0	19	2,2	6,5	-4,3			
Trøndelag	5,0	1 255,0	92	1 163,0	2	9	0	0,9	0,3	0,6			
Nordland	4,0	1 004,0	89	915,0	4	10	53	7,3	1,1	6,2			
TF	4,0	1 004,0	73	931,0	9	0	0	1,0	0,3	0,7			
Det nasjonale	5,8	1 458,9	180,5	1 278,4	7	2	0	0,7	3,5	-2,8			
Riksadvokaten	11,6	2 912,9	305,5	2 607,4	18	0	113,7	5,1	1,2	3,9			
Sum	95,0	23 833,7	2435,5	21 398,2	132	121	455,7	3,3	3	0,3			
Sykefravær													
Embete	Kontoransatte	Arbeidsdager	Ferie/permisjon	Mulige dager	1 - 3 dager	4 - 14 dager	over 14 dager	Prosent					
Oslo	22,0	5 522,0	591	4 931,0	115	63	470	13,1	11,4	1,7			
HOP	2,5	627,5	49	578,5	4	0	0	0,7	0,7	0,0			
VT	3,0	753,0	87	666,0	2	0	0	0,3	3,6	-3,3			
Agder	3,3	828,3	116,5	711,8	16	5	0	3,0	14,1	-11,1			
Rogaland	4,0	1 004,0	88	916,0	15	12	106,5	14,6	9,8	4,8			
Hordaland	4,5	1 129,5	124	1 005,5	24	16	16	5,6	5,9	-0,3			
MR, SF	2,8	702,8	71	631,8	4	12	71	13,8	20,1	-6,3			
Trøndelag	3,0	753,0	71	682,0	11	8	19	5,6	8,8	-3,2			
Nordland	2,5	627,5	73	554,5	3	0	0	0,5	0,7	-0,2			
TF	2,5	627,5	78	549,5	22	10	2	6,2	4,7	1,5			
Det nasjonale	2,0	502,0	52	450,0	15	4	0	4,2	9	-4,8			
Riksadvokaten	6,9	1 738,2	143	1 595,2	26	12	8,8	2,9	4,5	-1,6			
Sum	59,0	14 815,3	1543,5	13 271,8	257	142	693,3	8,2	8,8	-0,6			
Samlet for alle	154,0	38649,0	3979,0	34670,0	389,0	263,0	1149,0	5,2	5,2	0,0			

Desember 2012

Den høyere påtalemyndighet

Embete	Tillegg,		Totalt tildelt	Retusjoner	Disponibelt	Regnskapført	I prosent
	Budsjett 2012	fullmakter mv					
Oslo	50 200 000	2 379 000	52 579 000	2 202 317	54 781 317	54 886 571	100,2 %
Hedmark og Oppland	5 219 000	465 000	5 684 000	32 734	5 716 734	5 723 654	100,1 %
Vestfold og Telemark	7 025 000	275 000	7 300 000	219 595	7 519 595	7 483 839	99,5 %
Agder	7 075 000	285 000	7 360 000	51 795	7 411 795	7 352 831	99,2 %
Rogaland	8 987 000	325 000	9 312 000	105 220	9 417 220	9 536 766	101,3 %
Hordaland	9 699 000	395 000	10 094 000	2 194	10 096 194	10 134 842	100,4 %
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	6 217 000	345 000	6 562 000	153 420	6 715 420	6 700 361	99,8 %
Trøndelag	7 188 000	222 000	7 410 000	17 649	7 427 649	7 424 185	100,0 %
Nordland	6 305 000	135 000	6 440 000	137 577	6 577 577	6 304 423	95,8 %
Troms og Finnmark	6 009 000	385 000	6 394 000	15 771	6 409 771	6 426 063	100,3 %
Det nasjonale embetet	8 146 000	335 000	8 481 000	5 256	8 486 256	8 511 645	100,3 %
Sum embetene	122 070 000	5 546 000	127 616 000	2 943 528	130 559 528	130 485 181	99,9 %
Riksadvokaten	18 680 032	1 802 000	20 482 032	401 553	20 883 585	19 973 567	95,6 %
Totalt høyere påtale	140 750 032	7 348 000	148 098 032	3 345 081	151 443 113	150 458 748	99,4 %
Sentrale avsetninger							
IKT-drift	1 400 000		1 400 000		1 400 000	1 692 766	120,9 %
Studiepermisjoner			0		0		0,0 %
Etterutdanningsrådet	300 000	70 000	370 000		370 000	221 618	59,9 %
Kunngjøringer	150 000		150 000		150 000	108 700	72,5 %
HMS-tiltak/yrkesskadeforsikring	100 000		100 000		100 000	96 764	96,8 %
Arbeidsgrupper	30 000		30 000		30 000	11 153	37,2 %
Doculive	400 000	267 000	667 000		667 000	734 654	110,1 %
SAP	200 000		200 000		200 000	92 272	46,1 %
Generell reserve bl.a. til aktorater	1 082 968	-608 000	474 968		474 968	0	0,0 %
Sum avsetninger	3 662 968	-271 000	3 391 968		3 391 968	2 957 927	87,2 %
Sum tildelt	144 413 000	7 077 000	151 490 000		151 490 000	153 416 675	99,8 %
Sum	144 413 000	7 077 000	151 490 000	3 345 081	154 835 081	153 416 675	99,8 %
Tildelt ramme for 2012	142 356 000,00						
Mindreforbruk fra 2011	2 057 000,00						
Tilleggsbevilget ved RNB	4 000 000,00						
Kompensasjon for lønnsoppgjør	3 077 000,00						
Til disposisjon	151 490 000,00						
Postert i statsregnskapet				3 345 081		153 293 135	
Differanse mellom statsregnskapet og Agresso				-		123 540	
Mindreforbruk i 2012 i hht statsregnskapet						1 541 945,60	
Fakturaer ført i 2012, utbetalt i 2013						123 540,38	

VIRKSOMHETSPLAN FOR RIKSADVOKATEMBETET 2012

Hovedmålet for Den høyere påtalemyndighet er å bidra til redusert kriminalitet gjennom etterforskning og irrettføring av straffesaker

For å nå målet skal de ansatte ved Riksadvokatembetet bl.a. arbeide for at:

- *Straffesaksbehandlingen drives målrettet og effektivt, samtidig som kravene til kvalitet, nøyaktighet og rettssikkerhet ivaretas.*
- *Samtlige statsadvokatembeter og politidistrikter kan nå de fastsatte mål for straffesaksbehandlingen.*
- *Statsadvokatembetenes og politidistriktenes innsats for å bekjempe den alvorlige, organiserte kriminaliteten er best mulig.*
- *Den høyere påtalemyndighet ivaretar sin funksjon som en garantist for rettssikkerhet.*
- *Det rettslige rammeverket anvendes og utvikles slik at det gir best mulig kriminalitetsbekjempelse, samtidig som siktedes rettssikkerhet og kriminalitetsofrenes interesser ivaretas.*
- *Det internasjonale samarbeidet i straffesaker blir best mulig bl.a. gjennom hensiktsmessig utveksling av informasjon og rask og effektiv behandling av rettsanmodninger.*
- *Budsjetttildelingen til Den høyere påtalemyndighet gir nødvendig handlingsrom til å utføre oppgavene i et godt og sunt arbeidsmiljø.*
- *Den høyere påtalemyndighets arbeidsvilkår er så gode som mulig.*
- *Den høyere påtalemyndighet har motiverte medarbeidere med høy kompetanse og et godt arbeidsmiljø.*

1. Etatsledelse¹

1a) Rammer og organisering

Mål/oppgaver	Tiltak	Avvik/kommentar
Gode rammevilkår	<ul style="list-style-type: none">a) Drøfte arbeidsoppgaver, ressurstildeling og rammevilkår med Justisdepartementetb) Gjennomføre styringsdialog med Justisdepartementeta) Gjennomføre etatsstyringsmøter med embetslederneb) Ved behov, foreslå satsningsområder og peke på endret ressursbehov	<p><i>Risikofaktorer:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Nye oppgaver som et allerede hardt belastet embete vanskelig kan unnså seg.- Utilstrekkelig budsjett- Utilstrekkelig bemanning <p><i>Tiltak:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Om nødvendig avvise oppgaver- Søke å bedre budsjettet
Forsvarlig økonomi- og personalforvaltning Forsvarlig arbeidsmiljø	<ul style="list-style-type: none">a) Føre kontroll med at bevilgede midler nyttes korrekt og best muligb) Arbeide for tilfredsstillende lønnsforhold for de ansattec) Arbeide for at andelen ansatte med minoritetsbakgrunn og andelen kvinnelige ledere økesd) Følge opp personalpolitiske tiltak og se til at adekvate virkemidler blir benyttete) Følge opp arbeidet i Hovedarbeidsmiljøutvalget og HMS-arbeidet ved embetenef) Utarbeide handlingsplan for HMS arbeidetg) Utarbeide beredskapsplan for embeteth) Tilby medarbeidersamtale med embetsledernei) Om kompetanseheving, se del 1c nedenforj) Jobbe systematisk for å oppfylle intensjonene i IA-avtalen og mål- og aktivitetsplanen for IA-arbeidet ved Den høyere påtalemyndighet.k) Gjennomføre prøveperiode med fleksibel arbeidstid i 2012l) I samarbeid med gårdeieren, gjennomføre tiltak for mer effektiv utnyttelse av lokalene og tilrettelegge for oppgradering	<p><i>Risikofaktorer:</i></p> <p>Lønnsforholdene for statsadvokatene blir gradvis dårligere sammenliknet med bl.a. dommerne. Fare for at dette utvikler seg til et rekrutterings- og motivasjonsproblem.</p> <p>For dårlig bemanning ved utførelse av de administrative oppgavene kan medføre at viktige oppgaver må prioriteres ned.</p> <p><i>Tiltak:</i></p> <p>Sammen med Statsadvokatenes forening få forståelse for problemet i Justisdepartementet slik at lokale lønnsoppgjør kan bidra til bedring.</p> <p>Be om tilstrekkelige budsjettmidler.</p>
Hensiktsmessige IKT-løsninger	<ul style="list-style-type: none">a) Videreutvikle BL og PAL for Den høyere påtalemyndighetb) Samarbeide med Justisdepartementet, Domstoladministrasjonen og Politidirektoratet om samhandling i straffesakskjedenc) Samarbeide med Politidirektoratet om innholdet i IKT-systemene for straffesaksbehandlingen i politietd) Fortsette arbeidet med god implementering av elektronisk journal- og arkivsystem i Den høyere påtalemyndighet (DocuLive)e) Bruke politiets intranett og KO:DE til å	<p><i>Risikofaktorer:</i></p> <p>Gamle systemer gjør embetet sårbart.</p> <p><i>Tiltak:</i></p> <p>I samarbeid med POD finne fram til mer effektiv samhandling med PDMT</p> <p>I samarbeid med PDMT finne frem til mer robuste løsninger.</p>

¹ Funksjonsområdet "etatsledelse" omfatter riksadvokatens faglige og administrative ledelse av statsadvokatene og den faglige ledelsen av påtalemyndigheten i politiet samt dialogen med Justisdepartementet og Politidirektoratet om blant annet mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen

	<p>publisere rundskriv, publikasjoner og avgjørelser</p> <p>f) Anskaffe og oppgradere riksadvokatens hjemmesider til en sikrere og mer moderne løsning</p> <p>g) Digitalisere alle riksadvokatens rundskriv og publikasjoner og tilgjengeliggjøre disse på intranett og KO:DE</p>	
Hensiktsmessige og rasjonelle administrative rutiner	<p>a) Arrangere årlig møte med alle kontorsjefene</p> <p>b) Arrangere årlig møte med alle kontoransatte (fagdagene)</p> <p>c) Øke embetenes kompetanse innenfor økonomioppfølging og prognoser</p>	
Ta hensyn til det ytre miljøet	a) Følge opp arbeidet med "Grønn stat"	

1b) Mål og prioriteringer for virksomheten

Mål/oppgaver	Tiltak	Avvik/kommentar
Målrettet og effektiv kriminalitetsbekjempelse	<p>a) Gjennomføre dialog med Justisdepartementet om budsjettproposisjonens tekstdel og om styringsdokumenter for Den høyere påtalemyndighet</p> <p>b) Fastsette mål, prioriteringer og rammer og tildele midler for virksomheten ved statsadvokatembetene</p> <p>c) Fastsette mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i politiet</p> <p>d) Gjennomføre dialog med Politidirektoratet om direktoratets styringsdokumenter for politiet</p> <p>e) Delta (så langt det er mulig) i styringsgrupper og prosjekter i regi av Justisdepartementet eller Politidirektoratet</p>	
Målrettet innsats mot organisert kriminalitet	<p>a) Påse at de regionale statsadvokatembetene følger opp politiets arbeid med denne form for kriminalitet</p> <p>b) Påse at Det nasjonale statsadvokatembetet utvikler seg i riktig retning og har de nødvendige ressurser</p> <p>c) Delta i "samordningsorganet"</p>	

1c) Instruksjon og oppfølging av straffesaksbehandlingen ved statsadvokatembetene, i politidistriktene, særorganene og Spesialenheten for politisaker

Mål	Tiltak	Avvik/kommentar
<p>Bidra til at straffesaksbehandlingen ved statsadvokatembetene og i politidistriktene holder høy kvalitet</p> <p>Bidra til at de mål som er fastsatt om oppklaringsprosent, saksbehandlingstid, restanser og adekvat reaksjon blir nådd</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) Utarbeide instruksjer og retningslinjer gjennom rundskriv, møter og brev b) Holde instruksverket a jour c) Gjøre kjent avgjørelser og uttalelser som skal danne presedens gjennom politiets intranett d) Arrangere årlig møte med alle statsadvokatene e) Besøke minst 3 statsadvokatembeter og minst 3 politidistrikter f) Avholde årlig møte med Spesialenheten for politisaker g) Analysere virksomheten i Den høyere påtalemyndighet og vurdere måloppnåelse og ressursbruk h) Motta virksomhetsrapporter (resultat- og avviksrapportering) og gi tilbakemelding i) Analysere straffesaksbehandlingen i politiet og vurdere måloppnåelsen j) Avholde møte med politimestrene i egenskap av ledere av den lokale påtalemyndighet (eventuelt i tilknytning til ordinære politisjefmøter). k) Publisere retningslinjer/uttalelser på lovdata. l) Gjennomføre systematisk kvalitetskontroll av straffesaksbehandlingen (både rutiner og utvalgte enkeltsaker) m) Bruke arbeidsgrupper som ledd i kvalitetsoppfølgingen n) Ved behov, evaluere spesielle saker i et læringsperspektiv o) Gi tilbakemeldinger til statsadvokatene og politiet som ledd i riksadvokatens ordinære behandling av enkeltsaker p) Drøfte saker uformelt med statsadvokatene etter behov q) Samarbeide med Politidirektoratet om oppfølgingen av straffesaksbehandlingen, blant annet gjennom faste koordineringsmøter r) Følge opp rapporten "Mål og arbeidsoppgaver i den høyere påtalemyndighet" 	

1d) Kompetanseheving

Mål	Tiltak	Avvik/kommentar
Bidra til at påtalemyndigheten har den nødvendige kompetanse	<ul style="list-style-type: none">a) Samarbeide med Etterutdanningsrådet for Den høyere påtalemyndighet om kompetanseutvikling og undervisningstilbud for statsadvokater og kontormedarbeidereb) Avholde fagseminarer for Den høyere påtalemyndighetc) Samarbeide med Politihøgskolen om undervisningsopplegg, herunder bidra til kvalitetssikring av kurs og andre opplæringstilbudd) Holde foredrag på påtalemøtene i statsadvokatdistriktenee) Holde foredrag på andre møter og kurs i påtalemyndighetenf) Undervise på Politihøgskoleng) Samarbeide med Politidirektoratet om metodeutviklingh) Arrangere nordisk riksadvokatmøte i tilknytning til nordisk justisministermøtei) Arbeide for at budsjettet gir rom for lønnet permisjon til etterutdanning	

2. Straffesaksbehandling²

2a) Påtaleavgjørelser

Riksadvokaten skal

- treffe påtaleavgjørelse i de saker der loven legger påtalekompetansen til riksadvokaten, jf. straffeprosessloven § 65

avgjøre om påtalemyndigheten skal begjære gjenåpning, jf. straffeprosessloven § 68

Mål	Tiltak	Avvik/kommentar
Høy kvalitet	<p>a) Alle saker behandles av statsadvokat/førstestatsadvokat og deretter av riksadvokaten eller ass. riksadvokat bortsett fra avgjørelser om å innhente nye opplysninger, herunder beordre ny etterforskning, der avgjørelsen kan treffes av statsadvokat/førstestatsadvokat etter bemyndigelse eller særskilt fullmakt. I særskilte tilfeller – ved beslutning i den enkelte sak – kan en førstestatsadvokat gis bemyndigelse til å treffe andre påtaleavgjørelser. Bemyndigelse/fullmakt nevnt under dette punkt gjelder ikke saker der avgjørelsen byr på tvil eller har betydning utenfor den foreliggende sak.</p> <p>b) Vanskelige saker og saker av prinsipiell betydning drøftes i interne møter før avgjørelse treffes</p> <p>c) Fagseminar</p> <p>d) Påtegninger av generell interesse (beste praksis) kopieres eller sirkuleres</p> <p>e) Lovendringer og Høyesteretts avgjørelser kopieres eller sirkuleres</p> <p>f) Tilrettelegge for samarbeid mellom erfarne og mindre erfarne medarbeidere på kontoret ved enkeltsaksbehandling</p>	
Kort saksbehandlingstid - gjennomsnittlig saksbehandlingstid skal ikke overstige 30 dager, og 90 % av sakene skal være avgjort innen dette tidsrommet.	<p>a) Saksavviklingsrapporter og restanselister følges opp hver måned.</p> <p>b) Første uke i hver måned skal det i tillegg avholdes et eget ”restansemøte” med eventuell omfordeling av saker</p> <p>c) Saker med unge lovbyrtere skal merkes tydelig når de kommer inn til embetet</p> <p>d) Tilrettelegge for at kontoransatte kan lage utkast til påtegninger/avgjørelser i enklere rutinemessige saker.</p>	
I saker mot personer som var under 18 år på handlingstiden skal spørsmålet om tiltale være avgjort innen 15 dager fra Riksadvokatembetet mottok saken med innstilling om avgjørelse fra statsadvokaten. Tiltalsspørsmålet kan likevel avgjøres senere dersom hensynet til etterforskningen eller andre særlige omstendigheter gjør det nødvendig.		
Lave restanser ³		

² Funksjonsområdet “straffesaksbehandling” omfatter Riksadvokatembetets egen straffesaksbehandling

³ Med restanser menes saker som er under behandling ved Riksadvokatembetet. Målepunktet er antall saker der riksadvokaten skal treffe påtaleavgjørelse, som er eldre enn 30 dager regnet fra saken innkom til Riksadvokatembetet.

2b) Klagebehandling

Riksadvokaten skal

- behandle klager over statsadvokatenes avgjørelse, jf. straffeprosessloven § 59a
- behandle klager over Spesialenheten for politisakers avgjørelser, jf. straffeprosessloven § 59a første ledd siste punktum
- behandle klager over andre deler av straffesaksbehandlingen i politiet og ved statsadvokatembetene (f.eks. klage over mangelfull fremdrift)

Mål	Tiltak	Avvik/kommentar
Høy kvalitet	<ul style="list-style-type: none">a) Alle saker behandles av statsadvokat/ førstestatsadvokat og deretter av riksadvokaten eller ass. riksadvokat bortsett fra tilfeller der statsadvokat/førstestatsadvokat er gitt bemyndigelse/fullmakt til å treffe avgjørelse. Bemyndigelsen/fullmakten gjelder ikke saker der avgjørelsen byr på tvil eller har betydning utenfor den foreliggende sak.b) Vanskelige saker og saker av prinsipiell betydning drøftes i interne møter før avgjørelse treffesc) Fagseminard) Påtegninger av generell interesse (beste praksis) kopieres eller sirkuleres.e) Lovendringer og Høyesteretts avgjørelser kopieres eller sirkuleresf) Gjennomgå interne rutiner, utarbeide samlerutineg) Tilrettelegge for samarbeid mellom erfarne og mindre erfarne medarbeidere på kontoret ved enkeltsaksbehandling	
Kort saksbehandlingstid - gjennomsnittlig saksbehandlingstid skal ikke overstige 30 dager, og 90 % av sakene skal være avgjort innen dette tidsrommet. Små restanser	<ul style="list-style-type: none">a) Saksavviklingsrapporter og restanselister følges opp månedligb) Første uke i hver måned skal det i tillegg avholdes et eget "restansemøte" med eventuell omfordeling av sakerc) Tilrettelegge for at kontoransatte kan lage utkast til påtegninger/avgjørelser i enklere rutinemessige saker.	

2c) Rettsutvikling gjennom aktører

Mål	Tiltak	Avvik/kommentar
Bidra til rettsutviklingen	<ul style="list-style-type: none">a) Bidra til at saker som har prinsipiell betydning for lovanvendelse eller reaksjonsfastsettelse blir brakt inn for Høyesterettb) Oppnevne aktører for Høyesterettc) Aktørere enkelte prinsipielle saker for Høyesterettd) Gi tilbud om kollokvier med møtende aktor under saksforberedelsen i prinsipielle saker og til aktører som ikke tidligere har aktorert saker for Høyesterett, eller har begrenset erfaring i så måte	

2d) Rettsanmodninger, tilsynsoppgaver og ekspedisjonssaker

Riksadvokaten skal

- avgjøre rettsanmodninger der loven legger kompetansen til riksadvokaten og for øvrig ekspedere rettsanmodninger til og fra Justisdepartementet
- avholde ett årlig møte med Justisdepartementets sivilavdeling om behandlingen av rettsanmodninger mm
- føre tilsyn med saker som etterforskes av Spesialenheten for politisaker, jf. straffeprosessloven § 67 sjette ledd og påtaleinstruksen §§ 34-3, 34-9 og 34-10
- kontrollere, og rapportere kvartalsvis til Kommunikasjonskontrollutvalget, og årlig til Justisdepartementet bruken av kommunikasjonskontroll, jf. forskrift 31. mars 1995 om kommunikasjonskontroll §§ 3 og 10 og tilsvarende for romavlytting
- ha tilsyn med bruken av kroppslig undersøkelse, jf. påtaleinstruksen § 10-9
- ekspedere benådningssaker der politiet har tatt ut tiltalen, til Justisdepartementet med tilråding, jf. påtaleinstruksen § 31-1 siste ledd
- føre kontroll med og ekspedere ankesaker til Høyesterett, jf. påtaleinstruksen § 28-3

3. Utadrettet virksomhet⁴

3a) Utredning, høringer og forslag

Mål	Tiltak	Avvik/kommentar
Formidle erfaring/kunnskap	a) Avgi høringsuttalelser b) Komme med innspill/forslag til Justisdepartementet om tiltak innenfor kriminalitetsbekjempelse og straffesaksbehandling c) Delta i utvalg og arbeidsgrupper etter oppnevning av Justisdepartementet eller andre samarbeidspartnere	

3b) Samarbeide med andre aktører i strafferettspleien

Mål	Tiltak	Avvik/kommentar
Utveksle erfaring/kunnskap og bidra til effektiv og rettssikker straffesaksbehandling	a) Ha møter etter behov med aktuelle aktører b) Delta i Forum for samhandling i straffesakskjeden	

3c) Informasjon til mediene og allmennheten

Mål	Tiltak	Avvik/kommentar
Informere media og allmennheten	a) Holde internettsiden a jour b) Skrive fagartikler og bidra med stoff til den faste spalten med nytt fra riksadvokaten i Tidsskrift for Strafferett og eventuelle andre aktuelle tidsskrifter c) Så langt det er praktisk mulig være tilgjengelig for mediene og besvare henvendelser fra mediene raskt d) Gi informasjon til mediene av eget tiltak e) Delta i den kriminalpolitiske debatt f) Besvare henvendelser fra allmennheten g) I den utstrekning kapasiteten tillater, imøtekomme anmodninger fra organisasjoner, undervisningsinstitusjoner mv. om foredrag om emner tilknyttet riksadvokatens ansvarsområde eller interessefelt	

⁴ Funksjonsområdet "utadrettet virksomhet" omfatter riksadvokatens arbeid med høringsuttalelser og utredninger samt kontakt med etater, organisasjoner, institusjoner mv utenfor Justisdepartementet, påtalemyndigheten og politiet. Videre omfattes forslag som riksadvokaten av eget tiltak fremmer overfor departementet.

3d) Internasjonalt samarbeid

Mål	Tiltak	Avvik/kommentar
Utveksle informasjon og erfaringer og bidra til tjenlige løsninger	<p>a) Delta i Eurojust og EJM (European Judicial Network)</p> <p>b) Delta i saksforberedelse og annet arbeid knyttet til internasjonale håndhevingsorganer, særlig EMD (Den europeiske menneskerettsdomstol), CPT (Europarådets torturovervåkingskomite) CERD (FNs rasediskrimineringskomité) og ECRI (Europarådets rasediskrimineringskomité)</p> <p>c) Delta i PSI-samarbeidet (Profiliation Security Initiative)</p> <p>d) Delta i samarbeidet mellom de nordiske riksadvokater</p> <p>e) Delta i samarbeidet mellom riksadvokatene i Østersjølandene</p> <p>f) Delta i samarbeidet mellom riksadvokatene i Europarådslandene og i EU (Eurojustice)</p> <p>g) Delta i annet internasjonalt arbeid (internasjonale organisasjoner, internasjonale konferanser, bilateralt samarbeid) i den utstrekning kapasiteten tillater</p> <p>h) Så langt det er mulig delta og bidra i dialogen om menneskerettigheter i regi av Utenriksdepartementet</p>	

4 Administrative funksjoner ved Riksadvokatembetet

Mål	Tiltak	Kommentar
<p>Riksadvokatembetet skal være veldrevet med tilfredsstillende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - økonomifunksjon - personalfunksjon - journaler og arkiv - resepsjon/sentralbord - IKT-drift - bibliotek - kontorstøtte/skrivetjeneste <p>- møtevirksomhet</p> <p>- kommunikasjon</p> <p>- intern informasjon</p> <p>Riksadvokatembetet skal være en arbeidsplass med godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø, og hvor de ansatte har god kompetanse</p>	<p>a) Sørge for god kompetanse i alle funksjoner, oppdatere brukerveiledninger for BL, Råføring, Bibjøre etc.</p> <p>b) Avholde periodiske kontormøter</p> <p>c) Avholde periodiske allmøter- minst 4 ganger i året</p> <p>d) Utarbeide handlingsplan i samarbeid med verneombudet</p> <p>e) Hovedrengjøring minst annet hvert år</p> <p>f) Internkontroll</p> <p>g) Tilbud om medarbeidersamtale</p> <p>h) Benytte aktuelle kurstilbud og delta på fagseminarer</p> <p>i) Sørge for at alle ansatte har hensiktsmessig arbeidsplasser og kontorutstyr som letter arbeidsutførelsen og forhindrer belastningsskader</p>	